

13.2.2020

Kokous: Kasvinsuojelun neuvottelukunnan kokous
Aika: 10.2.2020
Paikka: Tukes, Pasilan virastokeskus
Osallistujat: Savonmäki Marja (pj., MMM), Torniainen Tatu (MMM), Nikander Antero (MMM), Lopian Ralf (MMM), Sahin Taina (MMM), Hynninen Eija-Leena (Tukes), Kallio-Mannila Kaija (Tukes), Suonpää Marja (Tukes), Mäki-Valkama Tuula (Ruokavirasto), Tilli Kim (Ruokavirasto), Poteri Marja (Luke), Valkonen Jari (Helsingin Yliopisto), Palokangas Juha (Metsäteollisuus), Höykälä Hannes (Kaste), Skogster Hanna (Puutarhaliitto), Pousi Tomi (Puutarhaliitto), Virtanen Mika (MTK), Arvilommi Päivi (siht. Tukes)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.05 ja hyväksyttiin asialista. MMM on asettanut tammikuussa neuvottelukunnan, jonka uusi toimikausi on 1.2.2020 – 31.1.2023. Kokouksen aluksi pidettiin esittelykierros.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Kasvinsuojeluaineiden hätäluvut 2019 ja myyntimäärät 2018

Eija-Leena Hynninen aloitti esityksensä vuoden 2019 myönnettyistä hätäluvista (liite 1). Kasvinsuojeluaineasetus antaa mahdollisuuden antaa ns. hätäluvun (poikkeuslupa) 120 vrk:ksi. Komission pysyvällä komitealla on kuitenkin aina mahdollisuus puuttua jäsenvaltioiden antamiin hätä lupiin ja vaatia niistä perusteluja ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin. Vastikään [komissio on antanut Romanialle ja Liettualle päätökset](#), jossa se kieltää toistamasta hätä lupien myöntämistä koskien sementen peittausta neonikotinoideilla.

Tukes antoi vuonna 2013 ensimmäiset hätäluvut, vuonna 2019 niitä annettiin 20 kpl. Luvan antamisen edellytykset ovat täyttyneet mm., koska viljelijöillä ei ole ollut käytössään korvaavia valmisteita (esim. sipsiteollisuuden tarvitsema Gro Stop -valmiste). Yhteensä hätä lupia on annettu 87 kpl:tta vuodesta 2013 lähtien. Myönnettyt hätäluvut ovat nähtävissä [Tukesin nettisivuilta](#). Ne eivät siis löydy nykyisestä kasvinsuojeluainerekisteristä, mutta tulevaisuudessa uudesta rekisteristä tulevat löytymään.

Keskustelussa tuli ilmi, että toiminnanharjoittajille on tärkeä saada hätä lupia. Niissä joukossa on muutama valmiste, joiden hyväksymisprosessi on menossa, mutta lupia ei ole vielä myönnetty. Vihannespuolen tuhoeläimet ovat suuri ongelma eikä korvaavia ratkaisuja ei ole löydetty.

Tukes on muistuttanut, että hätäluvut eivät ole pysyvä ratkaisu, mutta myöntää, että ei ole helppo yhtälö viranomaiselle eikä toiminnanharjoittajalle.

Varsinaisten lupien saaminen Suomen mittakaavassa on haastavaa erikoiskasvien viljelyssä johtuen Suomen pienistä markkinoista. Teollisuus on pystynyt usein reagoimaan nopeastikin ja toive olisikin, että luvat pystyttäisiin myöntämään ajoissa, koska tavarantoimittaminen ei ole aina helppoa.

Hynninen jatkoi esitystään vuoden 2018 kasvinsuojeluaineiden myyntimäärillä, joiden tiedot tulee luvanhaltijoiden toimittaa viranomaiselle (Tukesille). Tukesin puolestaan pitää toimittaa tiedot Eurostatille. Tiedot voivat olla joko julkisia tai salassa pidettäviä, riippuen toimijoiden lukumäärästä. [Tukesin nettisivuilta](#) löytyvät tiedot myyntimääristä, mutta 2018 tiedot eivät vielä ole netissä. Vanhempia tietoja sieltä löytyy.

Tehoaineiden kokonaisymyynti oli vuonna 2018 yhteensä yli 5000 tonnia, syy korkean lukuun on urea (myynti yli 3000 tonnia), jota käytetään juurikäävän torjuntaan. Urean myynti on lisääntynyt vuodesta toiseen. Myyntimäärää lisäsi lisääntyneet hakkuut (kantokäsittelyt). Kasvinsuojeluinerekisterissä on 2-3 ureavalmistetta, jotka on tilastoitu. Urea on Eurostatissa tilastoitu fungisideihin kohtaan ”muut”. Urean myyntimäärät ovat lähteneet kasvamaan 2000-luvulla ja muutamaa vuotta lukuun ottamatta myyntimäärät ovat kasvaneet vuosittain.

Keskusteluissa kävi ilmi, että vuonna 2018 metsien hakkuut ovat olleet ennätystasolla, mikä heijastuu myös urean käyttöön. Esimerkiksi tänä vuonna ei päästä samoihin lukemiin.

Myyntimääriä on tilastoitu vuodesta 1953 lähtien, jolloin ureaa ei ollut mukana lainkaan vaan tilastointi kattoi maa- ja puutarhatalouden. Tukes edelleen tilastoi tämän käytön ilman ureaa. Hebisideihin verrattuna fungisidien, kasvunsaäteiden ja insektisidien myynti on ollut ja on edelleen pientä.

Herbisidien myynnissä fenoksihapot ja glyfosaatti on tilastoitu erikseen. Myydyimpiä on glyfosaatti, jonka myyntimäärä vuonna 2018 oli 650 tonnia. Herbisidien myynti on myös vuosien saatossa pienentynyt ja 2000-luvulla se on vaihdellut 1000-1500 tonnin välillä. Glyfosaatin osuus on hieman kasvanut ja fenoksihappojen myynti pienentynyt 80-luvulta lähtien. Glyfosaattia myydään yli puolet maatalous- ja puutarhakäytössä olevien tehoaineiden kokonaiskäyttömäärästä.

4. Ajankohtaisia asioita kasvinsuojeluaineista

Kaija Kallio-Mannila aloitti esityksensä kertomalla harmonisoiduista riski-indikaattoreista (Liite 2). Aiheesta myös [Tukesin nettisivuilla](#).

Puitedirektiivi 128/2009 velvoittaa jäsenvaltioita vähentämään kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia terveys- ja ympäristöriskejä. Tämän tavoitteen seuranta edellyttää työkalua ja komissio julkaisi EU:n yhteiset harmonisoidut riski-indikaattorit viime vuonna (2019). Indikaattoreita on kaksi; myyntimääriin perustuva (HR1) sekä poikkeuslupiin perustuva (HR2) indikaattori.

HR1-indikattori kuvaa tehoaineiden myyntimäärien muutosta verrattuna vuosien 2011-2013 keskiarvoon. Tässäkin tapauksessa urean myyntimäärä vääristää Suomen tilastoja. Metsätuholaki velvoittaa metsänomistajia torjumaan juurikäpää hakkuiden yhteydessä kevät-syysaikaan. Tämä näkyy urean myynnissä. Metsätalouteen hyväksytyjen aineiden myyntimäärä oli 70% kaikkien kasvinsuojeluaineiden myyntimäärästä vuonna 2018 kun vielä 2000-luvun alussa myyntimäärä oli vain 1 % kokonaisymyynnistä. Pääosa metsätalouteen myydyistä aineista oli ureaa.

Tukes on yhdessä MMM:n kanssa käynnistämässä selvitystä siitä, mitkä tekijät vaikuttavat urean myynnin voimakkaaseen kasvuun. Projektille saadaan MMM:n rahoitus.

Keskustelussa kommentoitiin, että kaupoista saa teknistä ureaa, jota käytetään pihoihin jään sulatukseen. Pihoilta se sitten valuu viemäreihin. Ympäristövaikutuksia ei varmaankaan ole tutkittu? Toisaalta taas kasvinsuojeluainekäytössä kaikilla aineilla on tiukat säädökset.

Todettiin myös, että Ruotsissa on sama juurikääpäongelma kuin Suomessa, mutta siellä käytetään biologista vaihtoehtoa harmaaorvakkasientä, jota taas Suomessa käytetään vähän.

Kävi myös ilmi, että metsälakia ollaan päivittämässä ja kantokäsittelyvelvoite laajennetaan myös turvepohjaisiin metsiin (joissa pääpuuna mänty). Uusi tutkimustieto osoittaa, että niistäkin ympäristöistä löytyy juurikääpää. MMM on tekemässä vaikuttavuusarvion. Turvemaat, jotka läpäisevät vettä ja joka puolestaan valuu helposti vesistöihin ja aiheuttava mahdollisesti ympäristöriskejä. On myös hieman harmittavaa, että seurataan vain myyntimääriä ja lupia. Käyttö ja ympäristövaikutukset – miten on niiden tutkimisen laita?

Myös pohdittiin, onko juurikääpä suurempi ongelma nykyään kuin ennen. Vuodet eivät ole veljeksiä, puunkorjuu on tänä vuonna ollut haastavampaa säiden ja lakon yms. vuoksi.

HR2-indikaattori perustuu myönnettyjen poikkeuslupien määrään. Useat jäsenvaltiot suhtautuvat tähän indikaattoriin, Suomi mukaan lukien, kriittisesti; miten tämä indikaattori oikeasti kuvaa käytön riskejä. Esimerkiksi Suomessa on hätälupia myönnetty yksittäisestä tuholaisen runsastumisesta aiheutuvasta äkillisestä torjuntatarpeesta tai siitä syystä, että Suomen markkinoilla on vain vähän valmisteita ja erityisesti pienialaisilta viljelykasveilta puuttuu valmisteita tuholaisten torjuntaan.

Kallio-Mannila jatkoi kertomalla muita ajankohtaisia asioita ja totesi, että Suomen markkinoilla on tällä hetkellä yli 503 valmistetta. Rinnakkaisvalmisteiden määrä on selvästi noussut. Tehoaineiden lukumäärä on vähentynyt ja vähenee edelleen. Liitteen esityksestä löytyy lisää tilastoja mm. annettujen lupien määrästä ja vuonna 2020 poistuvista valmisteista.

Kasvinsuojelukouluttajille ja tutkinnon järjestäjille on tulossa koulutusta nettiin. Viime vuonna Tukes järjesti koulutuskierroksen ympäri Suomea, myös ruotsinkielistä koulutusta annettiin. Nettiin tulossa ns. Moodle-pohjainen koulutus.

Myös uusi kasvinsuojeluainerekisteri on tulossa (Kemidigi-hanke). Kemikaaleja markkinoille tuovat joutuvat tekemään /jättämään kemikaali-ilmoituksen Kemidigin kautta. Kasvinsuojeluainerekisteri pitäisi olla käytössä tämän vuoden lopussa.

5. Kasvinterveysvuoden tapahtumat -kansainväliset

Ralf Lopian kävi kertomassa Kansainvälisen kasvinterveysvuoden 2020 (IYPH = *The International Year of Plant Health*) tarkoituksesta ja tapahtumista (liite 3). Lopian toimii kansainvälisen kasvinterveysvuoden ohjausryhmän puheenjohtajana. Kasvinterveysvuoden iskulause on: *Plants are life!*

Tarkoitus on herättää yleistä ja poliittista tietoisuutta kasvinterveydestä ja auttaa hallituksia kohtaamaan haasteet. Avajaisseremonia pidettiin joulukuussa 2019 Roomassa. Seuraava merkittävä tapahtuma on 30.3. pidettävä IPPC:n (*International Plant Protection Convention*) eli kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen yleiskokous Roomassa, jonne on kutsuttu tasavallan presidentti, prinssi Charles ja paavi. Vielä ei ole tietoa heidän osallistumisistaan. Huhtikuussa pidettävässä kokouksessa hyväksytään ministeritasoinen julistus kasvinterveydestä ja IPPC:n kansainvälinen strategia vuosiksi 2020-2030. Juhlapuheen pitää ministeri Jari Leppä, koska Suomi on ollut kasvinterveysvuoden hankkeen aloittaja sekä *primus motor*.

Kansainvälinen kasvinterveyskonferenssi järjestetään Helsingissä 5.-8.10.2020 Paasitornissa (Hakaniemessä). Kokousta ovat tukeneet rahallisesti EU sekä UK sekä Suomi konferenssin järjestäjänä. Tavoitteena on listata suosituksia toimenpiteiksi kasvinterveyden kohentamiseksi nimellä *Helsinki Communiqué*.

Heinäkuussa pidetään New Yorkissa sivutapahtuma ja lokakuussa kansainvälinen ruokapäivä, jonka teemana on kasvinterveys. Vuosi päätetään tammikuussa 2021 järjestettävässä lopputapahtumassa Roomassa. Vuoden aikana järjestetään myös kansainvälinen valokuvakilpailu, videosarja sekä lasten maalauskilpailu.

Ralfin mukana kulkee myös EPPON ötökkäpehmolelu (*Beastie the Bug*). Kaikkiaan maailmalla kulkee sata ötökkää, joiden sisällä GPS-seuranta. Ötökkä on annettu viranomaisille ja sen avulla EPPO haluaa näyttää, miten helposti ötökät leviävät maapallolla. Ötökällä on mm. oma Twitter-tili

6. Kasvinterveysvuoden tapahtumat – kansalliset

Kim Tilli puolestaan esitteli kasvinterveysvuoden tapahtumia Suomen näkökulmasta (liite 4). Teemasivu löytyy [Error! Hyperlink reference not valid.](#)

Sivuilta löytyy linkityksiä mm. matkustajatiedotusvideoihin, kansainvälisen kasvinterveysvuoden sivuille, yleiseen tietoon kasvinterveydestä, kasvien ja kasvituotteitten maahantuontisääntöihin, säädöksiin, opetusaineistoon, blogeihimme, kasvintuhoojiin ja uutisiin (1-2 x kuukaudessa). Kohderyhmät ovat: kansalaiset, ammatinharjoittajat, päättäjät, mutta myös oppilaitokset (tuhoojien tunnistaminen), toimijatilaisuudet ja seminaarit yms. Ruokavirasto aikoo osallistua myös useisiin messuihin ja näyttelyihin (mm. Kevätpuutarha Helsingin messukeskuksessa ja Lepaan-messut). Loppuhuipennus mahdollisesti Vantaalla Kolohongan Aasian runkojäärän tapauksen ”päättäjäiset”. Vuoden 2015 jälkeen runkojäärää ei ole tavattu ja jos tänä vuonna sitä ei myöskään kartoituksissa löydy, niin on hyvä pitää päättäjäiset.

Keskusteluissa mainittiin, että 3.-9.9. järjestetään Jämsässä FinnMetKo-messut, jossa yhtenä (?) kohdeyleisönä ovat metsäkoneiden käyttäjät (urean levittäjät). Seuraavan kerran messut ovat 2022. kasvinterveysteema voisi hyvinkin olla esillä tässä tapahtumassa, jotta tietoa saadaan levitettyä yleisölle. Mahdollisesti myös Metsäpäivillä?

Todettiin myös, että tämä ei ole pelkästään viranomaisten käsissä vaan koko alan. Kaikki voisivat katsoa omaa alaansa ja suihkuttaa kasvinterveysvuoden teemaa ympäriinsä.

Kaste ry:llä on tarkoitus pitää sidosryhmätapahtuma ja mukaan voitaisiin mahdollisesti ottaa myös tämä asia.

Lopian totesi lopussa myös, että tehtävä on myös sidosryhmien ei ainoastaan vain viranomaisten. Kaikki voivat nostaa tämän omalle pöydälle, esim. Luke, yliopistot, voimme nostaa omat näköalamme ja ongelmat esille. Kasvinterveysala on mennyt resurssien myötä alas ja tarvitaan asiantuntijoita ratkaisemaan ongelmia. MMM toivoo voimakkaasti, että ala tulee mukaan.

7. Kesäretki – muistutus

Olisi erittäin toivottavaa, että neuvottelukunnan kaikki jäsenet ideoisivat maaliskuun loppuun mennessä ehdotuksen kesäretkikohteesta. Kaikki ehdotukset ovat tervetulleita! Ehdotukset voi lähettää jakelulla pj:t (Jern ja Savonmäki) sekä sihteeri (Sahin, Tilli, Arvilommi). Kesäretki on pidetty kesäkuun alkuviikkoina, joten retkikohde pitää olla tiedossa ennen toukokuun kokousta.

8. Muut asiat

Muita asioita ei käsitelty.

9. Seuraavat kokoukset

- 11.5. (MMM) klo 13
- 23.9. (Ruokavirasto) klo 13
- 25.11. (MMM) klo 13

10. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin 14.55.